KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

(2004. gada 12. maijs)

par Spānijas valsts piešķirto atbalstu valstij piederošo kuģu būvētavu tālākai pārstrukturēšanai Valsts atbalsta lieta C 40/00 (ex NN 61/00)

(izziņots ar dokumenta numuru K(2004) 1620)

(Autentisks ir tikai teksts spāņu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2005/173/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tās 88. panta 2. punkta pirmo apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas līgumu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Padomes 1998. gada 29. jūnija Regulu (EK) Nr. 1540/98 par jaunu noteikumu izveidi atbalstam kuģu būvei [1],

ņemot vērā Padomes 1997. gada 2. jūnija Regulu (EK) Nr. 1013/97 par atbalstu noteiktām kuģu būvētavām, kas pašlaik tiek pārstrukturētas [2],

pēc lietas dalībnieku uzaicināšanas izteikt atzinumu saskaņā ar augšminētajiem pantiem [3] un, ņemot vērā šos atzinumus,

tā kā:

I. **PROCEDŪRA**

(1) Pamatojoties uz Padomes 1997. gada 2. jūnija Regulu (EK) Nr. 1013/97, Komisija ar 1997. gada 6. augusta lēmumu [4] atļāva piešķirt pārstrukturēšanas atbalstu aptuveni EUR 1,9 miljardu apjomā valstij piederošām Spānijas kuģu būvētavām. Saskaņā ar šo lēmumu atbalstu tika atļauts piešķirt ar nosacījumu, ka pārstrukturēšanai netiks piešķirts nekāds cits atbalsts.

(2) Komisija no preses uzzināja, ka 1999. un 2000. gadā ir notikuši vairāki darījumi, kas attiecās uz valstij piederošajām Spānijas civilajām kuģu būvētavām. Ar 2000. gada 27. janvāra un 29. marta vēstulēm Komisija lūdza informāciju šajā lietā. Spānija nesniedza atbildi ne uz vienu no abām augšminētajām vēstulēm.

(3) Ar 2000. gada 12. jūlija lēmumu Komisija saskaņā ar EK Līguma 88. panta 2. punkta noteikumiem uzsāka pārbaudes procedūru (turpmāk tekstā "Uzsākšanas lēmums") attiecībā uz darījumu, ar kuru valsts holdinga sabiedrība *Sociedad Estatal de Participaciones Industriales (SEPI)* no *Astilleros Españoles S.A.* iegādājās abas kuģu būvētavas *Juliana* un *Cádiz*, kā arī motoru rūpnīcu kā patstāvīgus uzņēmumus. Ar Komisijas 2004. gada 1. augusta vēstuli Spānijas varasiestādes tika informētas par Komisijas lēmumu.

[1] OV L 202, 18.7.1998., 1. lpp.
[2] OV L 148, 6.6.1997., 1. lpp.
[3] OV C 328, 18.11.2000., 16. lpp., OV C 21, 24.1.2002., 17. lpp. un OV C 199, 23.8.2003., 9. lpp.
[4] OV L 354, 21.11.1997., 2. lpp.

(4) Spānija ar 2001. gada 18. maija un 24. septembra vēstulēm izteica savu atzinumu par procedūras uzsākšanu. Spānijas varasiestādes paziņoja Komisijai, ka *SEPI* 2000. gadā pieņēma lēmumu apvienot visas valstij piederošās kuģu būvētavas, izveidojot vienu uzņēmumu grupu.

(5) 2001. gada 28. novembrī Komisija pieņēma lēmumu saskaņā ar EK Līguma 88. panta 2. punktu uzsākto procedūru paplašināt, iekļaujot pārbaudē citus darījumus starp *SEPI* un *Bazán*, kā arī starp *AESA* un *Bazán* ar mērķi nodibināt jauno *IZAR* grupu (turpmāk tekstā "pirmā paplašināšana"). Ar 2001. gada 28. novembra vēstuli Komisija paziņoja Spānijai par procedūras ietvaru paplašināšanu un lūdza Spānijas varasiestādēm visu informāciju, kas varētu kalpot valsts atbalsta elementa novērtēšanai darījumos. Ar 2002. gada 29. novembra vēstuli Komisija norādīja, ka atbalsta novērtēšanai tai nepieciešamas attiecīgo kuģu būvētavu un *AESA* gada bilances, kā arī visi citi dokumenti, pamatojoties uz kuriem būtu iespējams noskaidrot, pēc kādiem kritērijiem uzņēmumi novērtēti īpašnieka maiņas brīdī.

(6) Ar 2002. gada 31. janvāra vēstuli Spānija izteica savu atzinumu attiecībā uz procedūras pirmo paplašināšanu. Ar 2002. gada 28. februāra vēstuli Komisija Spānijai atgādināja, ka uzņēmumu gada bilances vēl vienmēr nav atsūtītas. Ar 2002. gada 29. jūlija vēstuli Spānija sniedza turpmāko informāciju, tomēr neatsūtīja pieprasītās gada bilances.

(7) Tā kā Spānija gada bilances neiesniedza, Komisija 2002. gada 12. augustā nolēma izdot informācijas pieprasījumu saskaņā ar 10. panta 3. punktu Regulā (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai [1] un pieprasīt Spānijai iesniegt šo informāciju. Spānijai tas tika paziņots ar 2002. gada 12. augusta vēstuli. Komisija vēstulē norādīja, ka ja tā nesaņems pieprasīto informāciju, tā pieņems galīgo lēmumu, pamatojoties uz esošo informāciju. Ar 2002. gada 16. oktobra vēstuli Spānija sniedza atbildi uz rīkojumu par informācijas sniegšanu, tomēr neiesniedza pieprasītās gada bilances.

(8) 2003. gada 27. maijā Komisija pieņēma lēmumu vēlreiz paplašināt pēc EK Līguma 88. panta 2. punkta uzsāktās procedūras ietvarus (turpmāk tekstā "otrā paplašināšana"), lai pārbaudītu valsts atbalstu, par kuru Komisija izmeklēšanas gaitā tikko bija ieguvusi informāciju, kas šķita pretiesiska un bija saistīta ar darījumiem starp *SEPI* un *AESA* un šo uzņēmumu kuģu būvētavām. Ar 2003. gada 27. maija vēstuli Komisija paziņoja Spānijai par procedūras paplašināšanu un pieprasīja visu informāciju, kas varētu kalpot varbūtējā atbalsta novērtējumam. Ar 2003. gada 10. jūlija vēstuli Spānija izteica savu atzinumu par procedūras otru paplašināšanu. Ar 2003. gada 16. oktobra un 11. novembra vēstulēm Komisija lūdza sniegt plašākus paskaidrojumus. Spānija atbildēja 2003. gada 25. novembrī un ar 2004. gada 4. aprīļa vēstuli sniedza turpmāko informāciju.

(9) Pēc pārbaudes uzsākšanas 2000. gada 18. decembra vēstulē savu atzinumu Komisijai sniedza Dānija un pēc procedūras pirmās paplašināšanas ar 2002. gada 22. februāra vēstuli Komisijai savu atzinumu izteica Apvienotā Karaliste. Pēc procedūras otrās paplašināšanas ar 2003. gada 24. septembra vēstuli Komisija, pirmkārt, saņēma *Royal Van Lent Shipyard* komentāru, kas ar šo pašu datumu datētā vēstulē pieprasīja, lai tiktu saglabāta sabiedrības identitātes konfidencialitāte, un, otrkārt, ar 2003. gada 6. oktobra vēstuli – *IZAR* piezīmes. Šie komentāri 2001. gada 14. februāra, 2002. gada 6. marta un 2003. gada 13. oktobra vēstulēs tika paziņoti Spānijai. Spānija sniedza savu atzinumu 2001. gada 14. marta, 2002. gada 4. aprīļa un 2003. gada 10. novembra vēstulēs. 2003. gada 14. novembrī *IZAR* cēla Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesā prasību [2] pret Komisiju, pieprasot atzīt otru procedūras paplašināšanu par spēkā neesošu.

II. ATBALSTA DETALIZĒTS APRAKSTS

Atbalsta saņēmēji

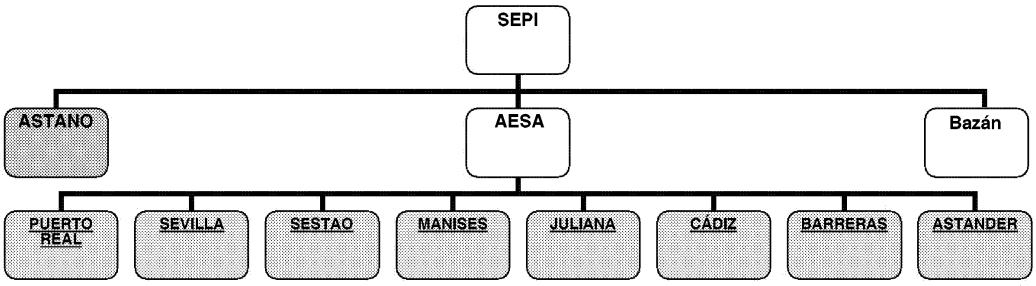
(10) Attiecīgie uzņēmumi ir *Astilleros Españoles S.A. (AESA), E.N. Bazán de Construcciones Navales Militares S.A. ("Bazán"), IZAR Construcciones Navales ("IZAR"), Astilleros de Cádiz S.R.L. ("Cádiz"), Astilleros de Puerto Real S.R.L. ("Puerto Real"), Astilleros de Sestao S.R.L. ("Sestao"), Astilleros de Sevilla S.R.L. ("Sevilla"), Juliana Constructora Gijonesa S.A. ("Juliana"), Fábrica de motores diésel de Manises S.A. ("Manises")*, un *Astilleros y Talleres del Noroeste ("Astano"*, kura nosaukums vēlāk aizstāts ar *"Fene"*).

[1] OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.

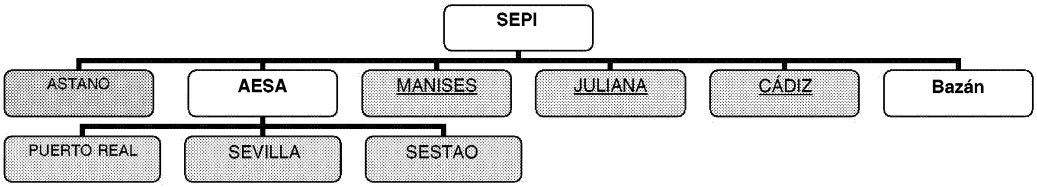
[2] OV C 21, 21.1.2004., 41. lpp. Lieta T-381/03.

Darījumi, kas ir šīs procedūras pārbaudes objekts

(11) Kopš 1998. gada visas valstij piederošās Spānijas kuģu būvētavas tika iekļautas valsts holdinga sabiedrībā *SEPI*. Pirms 1998. gada visi civilie kuģu būves uzņēmumi, izņemot *Astano*, kas jau piederēja tieši *SEPI*, bija patstāvīgi uzņēmumi, kas piederēja holdinga sabiedrībai *AESA*, kas ir *SEPI* meitas sabiedrība. *AESA* nedarbojās tieši kuģu būves jomā, bet kā holdinga sabiedrība aktīvi pārvaldīja savas kuģu būvētavas. Bez tam *SEPI* piederēja *Bazán*, uzņēmums, kas būtībā sastāvēja no trim militāro kuģu būvētavām (bet kas nebija patstāvīgi uzņēmumi). 1998. gada sākumā I valstij piederošo kuģu būvētavu īpašuma struktūra bija šāda:

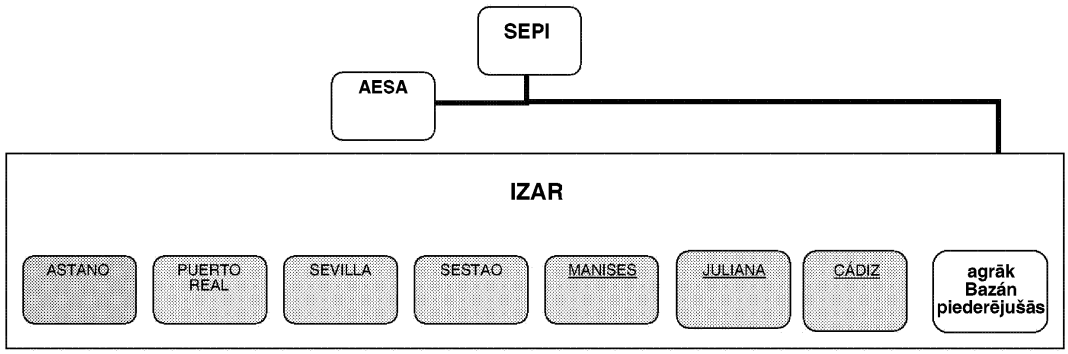

(12) Vispirms *SEPI* 1999. gada 28. decembrī par pirkuma cenu 15,3 milj. EUR ([1]) no *AESA* iegādājās kuģu būvētavas *Cádiz* un *Juliana*, kā arī motoru rūpnīcu (turpmāk tekstā "1. darījums"). Kuģu būvētavas *Barreras* un *Astander* tika privatizētas un nav šīs pārbaudes procedūras objekts. Izveidojās šāda struktūra:

(13) 2000. gadā *SEPI* pieņēma lēmumu apvienot visas valstij piederošās kuģu būvētavas vienā uzņēmumu grupā. Apvienošana būtībā notika, veicot divus darījumus. Vispirms *SEPI* piederošā militāro kuģu būvētavu grupa Bazán iegādājās trīs *AESA* īpašumā esošās kuģu būvētavas (*Puerto Real, Sestao* un *Sevilla*), katru par cenu 1 *ESP* ("2. darījums").

(14) Pēc tam *Bazán* iegādājās trīs kuģu būvētavas (*Juliana, Cádiz* un *Astano*) un motoru rūpnīcu *Manises* tieši no *SEPI*, tāpat katru par 1 *ESP* ("3. darījums"). Visi uzņēmumi tika likvidēti un apvienoti ar *Bazán* uzņēmumu grupu, kuras nosaukums tika nomainīts ar *IZAR*. Tāpēc patreizējā kuģu būvētavu struktūra ir šāda:

([1]) Lēmumā norādītās naudas summas principā ir noapaļotas summas EUR, kas pārrēķinātas no summām, kas izteiktas pesetās.

Lēmums par oficiālas pārbaudes procedūras uzsākšanu

(15) Uzsākot procedūru, Komisija pauda savas šaubas par to, vai 1. darījumu, kurā *SEPI*, kā vēlāk kļuva zināms, par trim uzņēmumiem *Juliana, Cádiz* un *Manises AESA* samaksāja 60 milj. EUR, var klasificēt kā valsts atbalstu.

(16) Komisija pauda arī šaubas, vai tādu atbalstu var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu, jo, pamatojoties uz Komisijas 1997. gada lēmumu, ar kuru Komisija deva atļauju pēdējai atbalsta paketei valstij piederošo kuģu būvētavu pārstrukturēšanai, šis atbalsts liekas nesaderīgs; tas bija atbalsts uzņēmumu pārstrukturēšanas veicināšanai, kas nav saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1540/98 5. panta 1. punkta otro apakšpunktu, pirmo atkāpi. Šis atzinums galvenokārt pamatots ar šādiem argumentiem:

(17) Pirmkārt, Komisija uzskatīja, ka "pārdošana" nebija tikai vienkāršs darījums, bet gan vairāk kapitāla investēšana, kas deva iespēju *AESA* un *AESA* īpašumā palikušajām kuģu būvētavām (*Puerto Real, Sevilla* un *Sestao*) uz laiku nodrošināt tālāku darbību.

(18) Otrkārt, ņemot vērā uzņēmuma agrāk veiktos pasākumus un acīm redzami sliktos darbības rezultātus, Komisijai šķita neticami, ka investors, kas darbojas tirgus ekonomikas apstākļos, varētu piekrist pirkt kuģu būvētavas pie šiem nosacījumiem.

Lēmums par oficiālās pārbaudes procedūras pirmo paplašināšanu

(19) 2001. gada 25. novembrī Komisija pieņēma lēmumu paplašināt procedūru, ietverot pārbaudē 2. un 3. darījumu, kas tika veikti ar mērķi apvienot visas valstij piederošās kuģu būvētavas vienā uzņēmumu grupā. Paplašinātās pārbaudes procedūras ietvaros Komisija konstatēja, ka starp 1999. un 2000. gadā notikušajiem darījumiem, kuru rezultātā izveidojās visu valstij piederošo uzņēmumu grupa, ir ciešs sakars. Šī iemesla dēļ procedūrā vajadzēja ietvert visus darījumus, kas nodrošināja apvienošanos, lai pilnībā un korekti varētu novērtēt, vai dažādie darījumi *SEPI* grupas ietvaros tiešām bija valsts atbalsts, kas atbalstīja civilās kuģu būvētavas.

(20) Šajā sakarā Komisija īpaši norādīja, ka kapitāla investēšanai publiskos uzņēmumos jānotiek, pamatojoties uz tirgus nosacījumiem, lai izslēgtu varbūtējā valsts atbalsta lomu. Tādejādi Komisija apšaubīja, vai par kuģu būvētavām un motoru rūpnīcu samaksāto pirkuma cenu 1 *ESP* var uzskatīt par tirgus cenu un vai darījumu rezultātā *IZAR* no valsts atbalsta nav radušās ekonomiskas priekšrocības.

(21) Sakarā ar to, ka Kopienas noteikumi nepieļauj sniegt turpmāku atbalstu valstij piederošo civilo kuģu būvētavu glābšanai un reorganizēšanai, Komisija pauda šaubas, vai šie darījumi ir saderīgi ar kopējo tirgu.

Lēmums par oficiālās pārbaudes procedūras otro paplašināšanu

(22) Turpinot pārbaudi, Komisija konstatēja, ka *SEPI* 1999. gadā neilgi pirms tam nopirktajiem uzņēmumiem *Cádiz, Juliana* un *Manises* bija piešķīrusi aizdevumu 194,4 milj. EUR apmērā. Tā kā šie aizdevumi acīmredzot tika piešķirti uzņēmumiem, kuriem ir grūtības, Komisija uzskatīja, ka to var klasificēt kā valsts atbalstu.

(23) Bez tam Komisija konstatēja, ka *AESA* 2000. gada 18. jūlijā saņēmis no *SEPI* kapitāla injekciju 252,4 milj. EUR apmērā, ko arī varētu uzskatīt par valsts atbalstu. Izrādījās, ka kuģu būvētavas *Puerto Real, Sestao* un *Sevilla* gandrīz vienlaicīgi no *AESA* saņēmušas kapitāla injekcijas vienādā daudzumā. Šo kapitāla investēšanu trim savām kuģu būvētavām *AESA* veica tikai divas dienas pirms šo uzņēmumu nodošanas *Bazán* īpašumā.

(24) Visbeidzot Komisijai šķita, ka *Bazán* par saviem zaudējumiem 68,2 milj. EUR apmērā sakarā ar kuģu būvētavu *Astano, Cádiz, Juliana un Manises* pirkumu saņēmis kompensāciju. Šī iemesla dēļ Komisija pauda pieņēmumu, ka *SEPI* šo summu varētu būt ieguldījusi četros uzņēmumos sakarā ar to nodošanu *Bazán*.

(25) Pamatojoties uz šo jauno informāciju, kurai bija tiešs sakars ar darījumiem, kuru rezultātā tika nodibināts *IZAR*, Komisija 2003. gada 27. maijā pieņēma lēmumu vēlreiz paplašināt pārbaudes procedūras ietvarus, jo Komisija apšaubīja šo aizdevumu un kapitāla investēšanas saderību ar kopējo tirgu.

(26) Visbeidzot Komisija otrās paplašinātās pārbaudes procedūras laikā uzsvēra, ka, ja šaubas par papildus atbalsta piešķiršanu apstiprināsies, kas paustas lēmumā par šīs procedūras uzsākšanu – tā balstīsies uz argumentu, ka 1997. gadā valstij piederošo kuģu būvētavu atkārtotai pārstrukturēšanai piešķirtais atbalsts var tikt novērtēts kā nesaderīgs ar kopējo tirgu, un tāpēc jāpieprasa tā atmaksāšana.

III. **DALĪBNIEKU ATZINUMI**

Atzinums, uzsākot procedūru

(27) Uzsākot procedūru, Komisija saņēma Dānijas piezīmes, kas uzskatīja, ka darījums starp *AESA* un *SEPI* jāuzskata par nelikumīgu kapitāla investēšanu, kas ir pretrunā ar 1997. gada lēmumu par atbalsta paketi *AESA*, tāpēc Dānija atbalstīja Komisijas lēmumu uzsākt pārbaudes procedūru.

(28) Sakarā ar to, ka *Bazán* 1998. gadā saņēma atbalstu ar priekšnoteikumu, ka tas pārtrauks nodarboties ar komerciālo kuģu būvi, Dānija uzskatīja arī, ka vairāku kuģu būvētavu iegāde, ko veica *Bazán*, neatbilst šim nosacījumam. Noslēgumā Dānija vēl piebilda, ka Dānijas kuģu būvētavas ir cietušas Spānijas valsts atbalstu saņēmušo kuģu būvētavu konkurences dēļ.

Atzinumi pēc pārbaudes procedūras pirmās paplašināšanas

(29) Komisija saņēma Apvienotās Karalistes atzinumu attiecībā uz procedūras paplašināšanu. Apvienotā Karaliste pauda Komisijai šaubas par to, vai valstij piederošo Spānijas kuģu būvētavu pārstrukturēšana ir saderīga ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem. Pirmkārt, apšaubāma ir rīcība ar valsts uzņēmuma *AESA* parādiem, kas, kā apgalvoja Apvienotā Karaliste, darījuma brīdī bija diezgan lieli. Apvienotā Karaliste uzskatīja, ka tirdzniecības un kuģubūves uzņēmumu apvienošanās vienā grupā ir atvieglojusi varbūtējo priekšrakstu apiešanu par valsts atbalstu *IZAR*.

(30) Tāpat kā Apvienotā Karaliste, daudzi britu industrijas pārstāvji uzskatīja, ka Spānijas kuģu būvētavas saņēma lielus pasūtījumus kuģu būvei un pārbūvei nevis sakarā ar šo uzņēmumu konkurētspēju, bet gan ar to rīcībā esošajiem atbalsta līdzekļiem. Britu varasiestādes norādīja arī, ka ir konkrēti piemēri, kad šīm kuģu būvētavām tika izdarīts pasūtījums, kura veikšanai savu piedāvājumu bija iesniegušas arī britu kuģu būvētavas, un attiecībā uz rezultātiem radās šaubas par šajos gadījumos parasti piemērotajiem konkursa nosacījumiem. Bez tam viņi uzskatīja, ka ar deficītu strādājošo kuģu būvētavu pastāvīgā īpašnieku maiņa tiek izmantota ar noteiktu mērķi, lai panāktu atkārtotu atbalsta piešķiršanu tādam sektoram, kas izvairās no nepieciešamās pārstrukturēšanas.

Atzinumi attiecībā uz otru paplašināto pārbaudi

(31) Komisija saņēma trīs pušu atzinumus. Viena puse, kas centās palikt anonīma, sniedza saistītu atzinumu pamatlietā un valsts atbalsta lietā C 38/03 [1]. Tā konstatēja, ka *IZAR* darbojās sporta un atpūtas kuģu, īpaši luksusa jahtu, būves, remonta, tehniskās apkopes un pārbūves jomās un īpaši norādīja, ka apšaubāmais atbalsts ir izraisījis nozīmīgu sporta un atpūtas kuģu tirgus izkropļošanu un ka šim nolūkam tika izmantotas iekārtas *IZAR* militārajās kuģu būvētavās *Cartagena* un *San Fernando*. Tika saņemts vēl viens saistīts atzinums lietā, kas ir šā lēmuma objekts, un blakuslietā C 38/03 no *Royal van Lent Shipyard Royal B.V.*, kas būvē milzīgas jahtas. Uzņēmums ziņoja, ka Spānijas valdības pēdējos gados piešķirtais atbalsts ārkārtīgi negatīvi ir ietekmējis konkurentus šajā tirgū.

(32) Komisija saņēma arī *IZAR* atzinumu, un uzņēmums, pirmkārt, norādīja, ka *SEPI* piešķirtos līdzekļus nedrīkst uzskatīt par valsts līdzekļiem. Attiecībā uz aizdevumu 194,4 milj. apmērā EUR, ko *SEPI* piešķīra *AESA*, *IZAR* norādīja, ka tas nav jauns aizdevums, bet *SEPI* pārņēmis to aizdevumu, ko *AESA* ir piešķīrusi savām kuģu būvētavām. Attiecībā uz *SEPI* kapitāla investēšanu 254,4 milj. apmērā *AESA*, *IZAR* norāda, ka tas notika 2000. gada septembrī – laikā, kad *AESA* nepiederēja kuģu būvētavas un tāpēc to nevarot uzskatīt par atbalstu kuģu būvētavām. Kas attiecas uz zaudējumu kompensāciju 68,2 milj. EUR apmērā, ko *SEPI* izdarīja *IZAR*, *IZAR* norāda, ka tas nekad nav noticis, par to liecinot gada bilance, un piebilda, ka Komisija balstās uz nepareizu tiesisko pamatu un ka nav jēgas pieprasīt atpakaļ Spānijas kuģu būvētavām 1997. gadā piešķirto atbalstu.

IV. **SPĀNIJAS PIEZĪMES**

Atzinums pēc procedūras uzsākšanas

(33) Spānijas varasiestādes attiecībā uz procedūras uzsākšanu norādīja, ka pirkuma cena, kuru *SEPI* samaksāja *AESA* par abām kuģu būvētavām un motoru rūpnīcu, bija būtiski zemāka kā procedūras sākumā norādītā cena. Cena par trim uzņēmumiem bija 15,3 milj. EUR (un nevis, kā norādīts procedūras sākumā, 60 milj. EUR) un par atsevišķajiem uzņēmumiem tā bijusi šāda: 8,054 milj. EUR par *Cádiz*, 5,235 milj. EUR par *Juliana* un 2,013 milj. EUR par *Manises*.

(34) Tālāk Spānijas varasiestādes pamatoja, kāpēc tās uzskata, ka 1. darījums nav uzskatāms par valsts atbalstu. Galvenais arguments bija tas, ka darījumi tika veikti trīs uzņēmumu privatizācijas sagatavošanai. Tā kā *SEPI* ir specializējies privatizācijā, bija nepieciešams trīs uzņēmumu nodot *SEPI*. Tomēr drīz atklājās, ka nevarēja atrast piemērotus pircējus. Šī iemesla dēļ uzņēmumi tika nodoti *Bazán*.

[1] OV C 201, 26.8.2003., 3. lpp.

(35) Tā kā darījumu šķietamais mērķis bija trīs uzņēmumu sagatavošana privatizācijai, Spānija uzskatīja, ka *SEPI* uzņēmuma pirkšanas procesā nedarbojās kā tirgus dalībnieks, bet tam bija jāmaksā tikai pienācīga cena, un pie šiem priekšnosacījumiem grāmatvedības vērtība šķita optimālais risinājums.

Atzinums pēc procedūras pirmās paplašināšanas

(36) Pēc pārbaudes procedūras pirmās paplašināšanas Spānija minēja Komisijai šādus argumentus šajā lietā par to, kāpēc 2. un 3. darījumā nevar runāt par valsts atbalstu un kāpēc šī iemesla dēļ tika piemērota pirkuma cena 1 *ESP* par katru uzņēmumu.

(37) Atbilstoši Spānijas piezīmēm *SEPI* – ar 100 % kapitāla daļām visos attiecīgajos uzņēmumos jau vienīgā sabiedrības dalībniece – pieņemot lēmumu, lai izmantotu sinerģijas efektus, visu kuģubūvi apvienot vienā uzņēmumu grupā, rīkojās kā tirgus dalībnieks. Bez tam bija nepieciešams palielināt militārās ražošanas jomas jaudu sakarā ar daudzajiem pasūtījumiem un augošo pieprasījumu turpmāk.

(38) Bez tam Spānijas varasiestādes uzsvēra, ka darījumi, kuros piedalījās *AESA* un *SEPI* un darījumi, kuru rezultātā tika nodibināta *IZAR* grupa, nav saistīti. Pirmo darījumu mērķis bija trīs uzņēmumu privatizācija, bet pēdējo – liela Spānijas kuģubūves koncerna izveide.

(39) Spānija apgalvoja, ka tas apstāklis, ka šo uzņēmumu (*Cádiz, Juliana un Manises*) cena īsā laikā no 15,3 milj. EUR tika mainīta uz 3 *ESP*, liecinot tikai par to, ka abu darījumu mērķi bijuši atšķirīgi.

(40) Kuģu būvētavu nodošana *Bazán* ar visiem aktīviem un pasīviem nav radījusi priekšrocības nevienai kuģu būvētavai. Spānija arī norādīja, ka darījumu veikšanai netika izlietoti valsts līdzekļi.

(41) Arī tādā gadījumā, ja attiecībā uz 2. darījumu varētu pierādīt, ka Bazán ieguva priekšrocības, tāds ir Spānijas varasiestāžu arguments, *Bazán* orientācija uz militāro jomu radot šaubas, vai, ņemot vērā EK Līguma 296. panta noteikumus par izņēmumiem, attiecībā uz šo vispār var piemērot EK Līguma 88. panta 2. punktu.

(42) Bez tam tiek norādīts, ka cenai, ko nosaka vienas uzņēmumu grupas ietvaros obligāti nav jābalstās uz tirgus cenu. Bez tam Spānija apgalvo, ka augšminētajos darījumos noteiktās cenas (1 *ESP*) katrā gadījumā bijušas piemērotas un atspoguļojušas attiecīgo kuģu būvētavu vērtību. Investors, kurš darbojas atbilstoši tirgus ekonomikas apstākļiem, nebūtu samaksājis vairāk, un šajā situācijā pirkuma cena bilances vērtības apmērā nebūtu piemērota.

(43) Spānija uzskatīja, ka šīs pašas grupas ietvaros veiktā darbības pārkārtošana principā neietekmē jaunizveidotā uzņēmuma vai tā sastāvā esošo uzņēmumu konkurences situāciju. Šajā punktā Spānija norāda uz Tiesas spriedumu lietās 61/79, *Denkavit Italiana* [1], *C-387/92, Banco Exterior de España* [2] un *C-200/97, Ecotrade un Altiformi* [3].

(44) Ja Komisija uzskatot pirkuma cenu par zemu un šī iemesla dēļ novērtēšot to kā atbalstu *Bazán*/*IZAR*, tad Spānija norādot uz Komisijas 1994. gada 27. jūlija Lēmumu [4], kas nosaka, ka faktu, ka cena, kas uzticības personai, kam īpašnieks uzticējis pārvaldīt savas tiesības, samaksāta par automobiļu fabrikas nodošanu no vienas sabiedrības otrai, iespējams ir bijusi pārāk zema, Komisija uzskatīja par nesvarīgu, jo runa ir par iekšējiem darījumiem uzticības personu darbības ietvaros.

(45) Bez tam Spānija norādīja, ka tirgus cena nav bijusi piemērota un tāpēc Komisija nevar konstatēt apstrīdēto valsts atbalsta izmantošanu tādejādi, kā to pieprasa procedūras regula, jurisdikcija un nosaka Komisijas prakse.

(46) Spānijas varasiestādes sniedza informāciju par attiecīgo kuģu būvētavu bilances vērtību un par ekonomiskajiem riskiem, kas aprēķināti attiecībā uz katru kuģu būvētavu. Riski bija sadalīti trīs grupās: ekonomiskie riski sakarā ar noslēgtajiem līgumiem, ekonomiskie riski sakarā ar pārāk mazu jaudu noslogojumu un citi ekonomiskie (uzņēmējdarbības, darba tiesību un nodokļu) riski. Spānija apgalvoja, ka, izmantojot bilances vērtību kā bāzi, atskaitot aprēķinātos riskus, cena 1 *ESP* apmērā atbilst faktiskajai vērtībai un šī iemesla dēļ nerada nekādas priekšrocības pircējam *Bazán*/*IZAR* (sk. 1. tabulu).

[1] Krājums [1980], 1205. lpp.
[2] Krājums [1994], I-877. lpp.
[3] Krājums [1998], I-7907. lpp.
[4] OV L 385, 31.12.1994., 1. lpp.

1. tabula:

Bilances vērtības un riski saistībā ar 2000. gada jūlijā veiktajiem atsevišķajiem darījumiem

(miljoni EUR)

Uzņēmums	Bilances vērtība	Aprēķinātais risks	Aprēķinātā neto vērtība
Uzņēmumi, kurus *AESA* pārdeva *Bazán*			
Puerto Real	68,8	[…] (*)	[…]
Sestao	91,1	[…]	[…]
Sevilla	37,8	[…]	[…]
Uzņēmumi, kurus *SEPI* pārdeva *Bazán*			
Cádiz	– 20,9	[…]	[…]
Juliana	– 31,6	[…]	[…]
MManises	– 14,7	[…]	[…]
Astano	1,0	[…]	[…]

(*) Konfidenciāla informācija

(47) Attiecībā uz Dānijas argumentiem, Spānija uzskatīja, ka piezīmes par atbalstu *Bazán* neietekmē šo procedūru un tāpēc nav atbilstošas. Spānija arī noraidīja apgalvojumu par to, ka darījumi starp *AESA* un *SEPI* ir atbalsts, jo to rezultātā neesot notikusi nepamatota naudas plūsma. Visbeidzot, Spānija paziņo, Dānijas kuģu būvētavu grūtības nav radījusi Spānijas kuģu būvētavu konkurence, bet gan Korejas negodīgā konkurence.

(48) Attiecībā uz Apvienotās Karalistes argumentiem Spānija pauž izbrīnu par apgalvojumu, ka ir bijušas neskaidras subvencijas starp militāro un civilo ražošanu, un norāda, ka Apvienotajā Karalistē darbojas daudzas kuģu būvētavas, kurās notiek jaukta veida – civilās un militārās – produkcijas ražošana. Spānija noraida arī pārmetumu, ka Spānijas kuģu būvētavas ir guvušas labumu sakarā ar pasākumu, ko Eiropas Komisija nav atļāvusi.

Atzinums pēc otrās paplašināšanas

(49) Pēc procedūras otrās paplašināšanas Spānijas varasiestādes pamatoja Komisijai savu atzinumu par to, ka Komisijas pārbaudīto aizdevumu un kapitāla investīciju sastāvā nav bijis valsts atbalsts, ar šādiem argumentiem.

(50) Pirmkārt, Spānija norāda, ka *SEPI* ir rīkojies kā privāts investors, kas darbojas tirgus ekonomikas apstākļos, kas cenšas iegūt maksimālo peļņu, un ka Komisija nav dokumentāli pierādījusi, ka *SEPI* līdzekļus piešķīrusi valsts vai tie pieskaitāmi šādiem līdzekļiem.

(51) Attiecībā uz aizdevumu, ko *SEPI* piešķīra *Cádiz, Juliana* un *Manises*, Spānija paziņo, ka šim uzņēmumam 1999. gada 22. decembrī, kad tie tika pārņemti no *SEPI*, bija parādi *AESA* 120,8 milj. EUR apmērā (*Cádiz*), 47,2 milj. EUR apmērā (*Juliana*) un 24,1 milj. EUR apmērā (*Manises*). Līdz ar to *SEPI* pārņēma šos *AESA* prasījumus. Tātad nevar pieņemt, ka šajā gadījumā ir runa par tālāku atbalstu kuģu būvētavām. Bez tam noteiktās procentu likmes atbilda tirgus procentu likmēm (*MIBOR* plus 8 procentu punkti).

(52) Attiecībā uz kapitāla investīcijām 252,4 milj. EUR apmērā, ko *SEPI* veica *AESA*, Spānija norāda, ka kapitāls netika samaksāts 2000. gada 18. jūlijā, kā norādīts, Komisijai uzsākot pārbaudes procedūru, bet tika augšminētā gada septembrī. Tajā laikā *AESA* vairāk nav darbojies, jo pēdējās kuģu būvētavas jau bija pārdevis *Bazán*. Šī iemesla dēļ kapitāla investīcijas nevarēja izraisīt konkurences izkropļojumu; tās mērķis bija tikai *AESA* darbības izbeigšanas sakārtošana. Šajā sakarībā Spānija norāda uz Tiesas 1991. gada 21. marta spriedumu, lieta C-303/88, *ENI – Lanerossi* ([1]).

(53) Attiecībā uz varbūtējām kapitāla investīcijām *Astano, Cádiz, Juliana* un *Manises* Spānija paziņo, ka *IZAR* 2000. gada bilancē konstatēti zaudējumi 68,2 milj. EUR apmērā, kas saistīti ar attiecīgo kuģu būvētavu iegādi. Spānija apgalvo, ka *SEPI* nesniedza kuģu būvētavām atbalstu, pirms tās nebija nodotas *Bazán*.

(54) Spānijas varasiestādes tālāk min daudzus argumentus, kas atspēko pieņēmumu par to, ka daļa no 1997. gadā piešķirtajiem atbalsta līdzekļiem varētu būt nesaderīga ar kopējo tirgu, ja Komisija uzskatītu, ka valstij piederošajām Spānijas kuģu būvētavām tika piešķirts turpmāks prettiesisks atbalsts.

([1]) Krājums [1991], I-1433. lpp.

(55) Attiecībā uz trešās puses argumentiem Spānija pilnīgi piekrīt *IZAR* paziņojuma satura tekstam. Kas attiecas uz luksusa jahtu ražošanu, uz ko norāda abas citas Puses, Spānija norāda, ka šie kuģi nav Kuģubūves Regulas priekšmets un tāpēc šo atzinumu var neņemt vērā. Bez tam *IZAR* būvē šīs luksusa jahtas bez jebkāda valsts atbalsta, un *IZAR* daļa pasaules tirgū šajā jomā ir ārkārtīgi neliela (mazāk par […] %). Spānija tālāk noliedz, ka daļa no varbūtējām investīcijām veikta kuģu būvētavās *San Fernando un Cartagena*.

V. **VĒRTĒJUMS**

Tiesiskais pamats

(56) Saskaņā ar EK Līguma 87. panta 1. punktu valsts atbalsts vai atbalsts no valsts līdzekļiem, neatkarīgi kāda veida, kas dodot priekšroku noteiktiem uzņēmumiem vai ražošanas nozarēm, rada vai draud radīt konkurences traucējumus, nav saderīgs ar kopējo tirgu, ciktāl tas iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm. Atbilstoši Tiesas jurisdikcijai līdz ar to tiek nodrošināta atbilstība kritērijam par negatīvu ietekmi uz tirdzniecību, ja uzņēmums, kuram radītas priekšrocības, veic saimniecisku darbību, kuras ietvaros tiek veikta tirdzniecība Kopienas ietvaros.

(57) Saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta e) apakšpunktu visa veida atbalsts, ko Padome pēc Komisijas priekšlikuma nosaka ar lēmumu, kuru pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu, tiek uzskatīts par saderīgu ar kopējo tirgu. Pamatojoties uz augšminēto, Padome 1998. gada 29. jūnijā izdeva Kuģubūves Regulu, kas bija spēkā no 1999. gada 1. janvāra līdz 2003. gada 31. decembrim un kura ir piemērojama saskaņā ar Komisijas paziņojumu par nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai piemērojamiem noteikumiem [1].

(58) Kuģubūve ir saimnieciska darbība, kuras ietvaros notiek iekšējā tirdzniecība Kopienas ietvaros. Šī iemesla dēļ kuģubūvei piešķirtais atbalsts ietilpst EK Līguma 87. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

(59) Komisija konstatē, ka "kuģubūve" Regulas (EK) Nr. 1540/98 izpratnē ir jūras tirdzniecības kuģu ar savu motoru būve. Komisija tālāk konstatē, ka šīs regulas 2. pants nosaka, ka atbalstu kuģubūvei, kuģu remontam un kuģu pārbūvei tikai tādā gadījumā var uzskatīt par saderīgu ar tirgu, ja tas atbilst šai regulai. Tas attiecas tikai ne tikai uz atbalstu tādiem uzņēmumiem, kas veic šāda veida darbību, bet arī uz ar šiem uzņēmumiem saistītām vienībām.

(60) 1997. gada augustā Komisija, pamatojoties uz Regulu (EK) Nr. 1013/97, izņēmuma veidā deva atļauju atbalsta paketei Spānijas valstij piederošo civilo kuģu būvētavu pārstrukturēšanai ar mērķi atjaunot to rentabilitāti līdz 1998. gada beigām. Ņemot vērā jau piešķirto, Komisijas akceptēto atbalstu, paketes kopsumma bija 318 miljardi ESP (1,9 miljardi EUR).

(61) Padome pamatoja savu piekrišanu ar argumentu, ka runa ir par vienreizēju un pēdējo atbalsta paketi. Spānijas valdība apsolīja, ka kuģu būvētavas nesaņems turpmāku atbalstu pārstrukturēšanai un glābšanai, zaudējumu kompensācijai vai privatizācijai. Tas tika norādīts arī Komisijas nosacījumos attiecībā uz pieņemto lēmumu un Regulas (EK) Nr. 1540/98 5. panta 1. punkta otrajā apakšpunktā pirmā atkāpe, kas nosaka, ka tādam uzņēmumam, kas jau saņēmis tāda veida atbalstu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1013/97, nedrīkst piešķirt atbalstu uzņēmumu glābšanai vai reorganizēšanai.

(62) No tā izriet, ka jebkurš atbalsts, kas pārsniedz sākotnējo, 1997. gada augustā Komisijas apstiprināto atbalstu, novērtējams kā nesaderīgs ar kopējo tirgu, ja tas nav piešķirta uz cita tiesiska pamata.

(63) Komisija konstatē, ka kuģu būvētavas *Sestao, Puerto Real, Sevilla, Cádiz* un *Juliana* šajā laikā būvēja vai remontēja kuģus un tāpēc atrodas regulas piemērošanas jomā. *Manises* un *Fene* (agrāk *Astano*) var uzskatīt par saistītām vienībām. Tālāk Komisija konstatē, ka *AESA* un *IZAR* kā mātes sabiedrības vai vairāku kuģu būvētavu īpašnieki ir Regulas (EK) Nr. 1540/98 1. panta piemērošanas sfērā. Tas atbilst Komisijas nostājai, pieņemot agrākos lēmumus par atbalstu 1997. gadā un lēmumu 1999. gadā [2], kuros paziņots, ka *SEPI* atbalsts *AESA* nav saderīgs ar kopējo tirgu.

Darījumu procesā sniegtā atbalsta novērtējums

(64) Kā jau norādīts, šajā gadījumā runa ir par trim dažādām uzņēmumu nodošanām atšķirīgu holdinga sabiedrību starpā un varbūtēju, ar to saistītu atbalstu. Novērtēšana notiek, pārbaudot mērķtiecīgus aspektus attiecībā uz katru no šīm uzņēmumu nodošanām citai sabiedrībai. Tos jautājumus, kas bija jāatrisina, uzsākot pārbaudes procedūru un abus pārbaudes procedūras paplašināšanas posmus, tāpēc nevar aplūkot atsevišķi.

[1] OV C 119, 22.5.2002., 22. lpp.

[2] OV L 37, 12.2.2000., 22. lpp.

1. *SEPI loma*

(65) Uzsākot un paplašinot procedūru, Komisija pamatojās uz to, ka *SEPI* darbojās valsts vārdā. Tas nozīmē, ka par šīs sabiedrības rīcību dažādos darījumos jāatbild valstij. Spānija šo apgalvojumu apstrīdēja un paziņoja, ka *SEPI* ir neatkarīga sabiedrība un tāpēc par tās rīcību valstij nav jāatbild. Spānija uzskata, ka *SEPI* katrā gadījumā darbojās kā investors, kas domā atbilstoši tirgus ekonomikas principiem, un līdz ar to *SEPI* piešķirtos līdzekļus nevar uzskatīt par valsts atbalstu.

(66) Komisija konstatē, ka *SEPI* ir valsts holdinga sabiedrība, kas tieši pakļauta Finanšu ministrijai un šī iemesla dēļ saskaņā ar Komisijas 2000. gada 26. jūlija Regulu 2000/52/EK [1], kas groza Komisijas 1980. gada 25. jūnija Regulu 80/723/EEK [2] tas uzskatāms par publisku uzņēmumu, jo pamatojoties uz īpašumu vai finansiālu dalību, publiskai varai var būt tieša vai netieša ietekme.

(67) Tiesa noteica, kādos gadījumos līdzekļi uzskatāmi par valsts līdzekļiem un paziņoja, ka arī gadījumā, ja augšminētajam pasākumam paredzētās summas nepieder valstij ilgtermiņā, tad tas apstāklis, ka tie pastāvīgi ir valsts kontrolē un līdz ar to kompetento nacionālo iestāžu rīcībā, ir pietiekams, lai tos klasificētu kā valsts līdzekļus (Tiesas spriedums lietā C-83/98, *P. France/Ladbroke Racing und Kommission* [3]). Tas viennozīmīgi attiecas uz *SEPI* līdzekļiem.

(68) Tiesa 2002. gada spriedumā lietā C-482/99, *Stardust Marine* [4], apkopoja tos kritērijus, kuriem jāatbilst, lai publiska uzņēmuma veiktus atbalsta pasākumus varētu uzskatīt par valsts pasākumiem. Tiesa uzskata, ka to var spriest pēc virknes rādītāju, kas izriet no konkrētā gadījuma apstākļiem un konteksta, kādā pasākums veikts.

(69) Tiesas norādīto rādītāju skaitā ir publiska uzņēmuma iekļaušanās publiskās pārvaldes struktūrās, uzņēmuma darbības veids un darbības realizācija tirgū normālos konkurences apstākļos ar privātiem ekonomikas dalībniekiem, uzņēmuma juridiskais statuss (vai tas pakļauts publiskām tiesībām vai vispārējām sabiedrības tiesībām), varasiestāžu uzraudzības intensitāte attiecībā uz uzņēmuma vadīšanu vai jebkurš cits rādītājs, kas konkrētā gadījumā ļauj spriest par varasiestāžu dalību vai arī par to, ka nav ticams, ka šāda dalība nav bijusi rīkojuma došanā par pasākumu, pie kam jāņem vērā arī šādas līdzdalības apjoms, saturs vai nosacījumi.

(70) *SEPI* ir uzņēmums ar īpašu juridisku statusu, jo ar šā uzņēmuma bilances datiem nevar iepazīties Spānijas publiskajā Reģistrā. Uzņēmumu vada pārvaldes padome, kas galvenokārt sastāv no valsts sekretāriem un citām, ar valdību tieši saistītām personām. Uzņēmuma darbība aptver valsts uzņēmumu privatizāciju, ar publiskām interesēm cieši saistītu uzdevumu. Bez tam par *SEPI* agrāko darbību attiecībā uz kuģu būvētavām var būt atbildīga valsts, tā, piem., piešķirot daļu no uzņēmumu pārstrukturēšanai paredzētā, Komisijas akceptētā atbalsta 1997. gadā un prettiesisko atbalstu 1998. gadā [5]. Komisija arī konstatēja, ka *SEPI* arī citās jomās, piemēram, akmeņogļu ieguvē [6] piešķir valsts atbalstu.

(71) Malā norādītajiem numuriem atbilstošais teksts 66 un 67 liecina, ka *SEPI* līdzekļi ir valsts līdzekļi. Tekstā ar malas numuriem 68 līdz 70 tiek paskaidrots, kāpēc par līdzekļu piešķiršanu kuģubūves uzņēmumiem jāatbild valstij, jo tie tiek piešķirti pie tādiem nosacījumiem, kas neatbilst tirgus ekonomikai.

(72) Vispārējais pamatprincips, kas piemērojams attiecībā uz finanšu darījumiem starp valsti un publiskiem uzņēmumiem, ir tā sauktais princips par investoru, kas darbojas saskaņā ar tirgus ekonomikas principiem. Tā kā *SEPI* līdzekļi ir valsts līdzekļi, ir nepieciešams, lai *SEPI*, veicot saimnieciskus darījumus ar meitas sabiedrībām, kas nodarbojas ar augšminētā uzņēmuma kuģu būvi (neatkarīgi no tā, vai tie ir ekonomiski darbojošies uzņēmumi vai šādu uzņēmumu holdinga sabiedrības) vienmēr rīkojas kā investors, kas darbojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem.

(73) Tāda investora darbības principi, kas rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem, detalizēti izskaidroti Komisijas ziņojumā dalībvalstīm par EEK Līguma 92. un 93. panta piemērošanu un par Komisijas Regulas 80/723/EEK 5. panta piemērošanu par publiskiem uzņēmumiem pārstrādes rūpniecībā [7]. Arī Tiesa, piemēram, spriedumā lietā C 40/85 (*Boch*) [8] paziņoja, ka lai konstatētu, vai pasākums ir vai nav valsts atbalsts, izmantojams kritērijs, vai uzņēmumam bija iespējams iegūt attiecīgās summas privātā kapitāla tirgū pie tiem pašiem nosacījumiem un, īpaši, vai privātas sabiedrības dalībnieks, salīdzināmā situācijā, ņemot vērā rentabilitātes izredzes un neatkarīgi no visiem sociālajiem un reģionālās politikas apstākļiem un apsvērumiem attiecībā uz politiku attiecībā uz šo rektoru, būtu piešķīris šāda apmēra kapitāla atbalstu.

[1] OV L 193, 29.7.2000., 75. lpp.
[2] OV L 195, 29.7.1980. 35. lpp.
[3] Krājums [2000], I-3271. lpp. 50. punkts.
[4] Krājums [2002], I-4397. lpp. 55.-56. punkts.
[5] OV L 37, 12.2.2000., 22. lpp.
[6] OV L 296, 30.10.2002., 73. lpp.
[7] OV C 307, 13.11.1993., 3. lpp.
[8] Krājums [1986], 2321. lpp.

(74) Komisija neizslēdz, ka *SEPI* investēto līdzekļu sastāvā nav atbalsta elements, ja *SEPI* ir vadījies pēc tirgus ekonomikas pamatprincipiem. Šī iemesla dēļ Komisija attiecībā uz katru darījumu pārbaudīs, vai *SEPI* tiešām ir rīkojusies kā investors, kas darbojas atbilstoši tirgus ekonomikas pamatprincipiem.

(75) Spānija tālāk argumentē, ka darījumiem *SEPI* grupas ietvaros nav jānotiek pie tirgus ekonomikas nosacījumiem un norāda uz gadījumiem, kad Komisija nav uzskatījusi, ka darījumiem grupas ietvaros jānotiek pie tirgus ekonomikas nosacījumiem.

(76) Komisija uzskata, ka specifiskos gadījumos varētu būt pieļaujami, ka valsts grupas ietvaros uzņēmumi tiek nodoti citiem īpašniekiem pie nosacījumiem, kas nav tirgus ekonomikas nosacījumi, bet tas nav pieļaujams, ja uzņēmumi, kas kopējā tirgū konkurē ar citiem uzņēmumiem, saņem valsts līdzekļus.

2. *Atbalsts 1. darījuma starp AESA un SEPI ietvaros*

(77) 1999. gada 28. decembrī *SEPI* nopirka no *AESA* trīs uzņēmumus *Juliana, Cádiz* un *Manises*. Nepieciešams pārbaudīt divus punktus, lai varētu konstatēt, vai šis uzņēmumu nodošanas process ietvēra valsts atbalstu: pirmkārt, vai *SEPI AESA* samaksātā pirkuma cena var tikt uzskatīta par pirkuma cenu un, otrkārt, vai aizdevumi, kurus *SEPI* izsniedza iegūtajiem uzņēmumiem, atbilda tāda investora darbības principiem, kas darbojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem.

a) Pirkuma cena

(78) Vispirms jānorāda, ka Spānija paziņoja Komisijai, ja par trim uzņēmumiem samaksātā cena bija 15,302 milj. EUR, nevis 60 milj. EUR, kā Komisija pieņēma procedūras sākumā. Pirms tam Spānija minēja, ka cena, ko ESPI samaksāja par trim uzņēmumiem, bija 15,302 milj. EUR, kas darījuma brīdī atbilda bilances vērtībai, tomēr pēdējā pārbaudes procedūras posmā tā paziņoja, ka tā ir bilances vērtība, kas noteikta agrāk, nevis 1999. gadā un šis laiks nav precizēts.

(79) Turpinājumā Spānija piezīmē, ka *SEPI* nebija jāmaksā tirgus cena, jo tas iegādājās trīs uzņēmumus, lai tos privatizētu. Tomēr pasākuma uzskatīšana par valsts atbalstu nav atkarīga no tā mērķa, bet gan no šī pasākuma ietekmes. Tas apstāklis, ka kuģu būvētavas tika nopirktas noteiktam mērķim (privatizācijai) neizslēdz darījuma – atbalsta raksturu. Ja *SEPI* ir valsts holdinga sabiedrība, tad atkārtoti jānorāda, ka finanšu darījumiem starp *SEPI* un uzņēmumiem, kas kopējā tirgū konkurē ar citiem uzņēmumiem, vienmēr jāatbilst tirgus ekonomikas pamatprincipiem. Līdz ar to, ja *SEPI* par vienu uzņēmumu ir samaksājis cenu, kas pārsniedz tirgus cenu, tad jāpieņem, ka šajā gadījumā ir runa par valsts atbalstu pārdevējam, šajā gadījumā par atbalstu *AESA*.

(80) Komisija uzskata, ka *SEPI* nav veicis trīs uzņēmumu privatizāciju. Tā vietā uzņēmumi 2000. gada jūlijā, t.i., septiņus mēnešus pēc pārdošanas akcijas, katrs par 1 *ESP* tika pārdoti *Bazán, SEPI* meitas sabiedrībai.

(81) No attiecīgo uzņēmumu bilancēm izriet, ka visu trīs uzņēmumu bilances vērtība 1999. gada beigās, trīs dienas pēc akuju pārdošanas, bija negatīva un līdz ar to radās bilances zaudējumi 40,646 milj. EUR vērtībā, kas veidojās šādi: *Cádiz* mīnus 13,745 milj. EUR; *Juliana mīnus* 18,679 milj. EUR; *Manises* minus. 8,222 milj. EUR.

(82) Kā jau norādīts, Spānija trīs uzņēmumu tirgus vērtību aprēķināja 2000. gadā, kad tie tika nodoti Bazán. Spānija savos argumentos apgalvo, ka šajā brīdī tirgus vērtība bijusi vienāda ar bilances vērtību, no kuras atskaitīti aprēķinātie riski, kas nav norādīti uzņēmumu bilancēs. Riski, piemēram, bija zaudējumi, kas rodas sakarā ar kuģiem, kas tiek būvēti un sakarā ar pārāk mazu jaudu noslogojumu. Ja arī šie faktori laika gaitā bija pakļauti zināmām svārstībām, jāuzskata, ka septiņu mēnešu laikā būtiski nemainījās. Spānija 2000. gada jūlijā trim augšminētajiem uzņēmumiem norādīja risku kopsummu 25,3 milj. EUR vērtībā.

(83) Šī iemesla dēļ Komisija konstatē, ka *SEPI* 1999. gada 28. decembrī par trim uzņēmumiem, kuru bilances zudumi trīs dienas vēlāk bija 40,646 milj. EUR, plus riski, kas pēc septiņiem mēnešiem tika norādīti kā 25,3 milj. EUR, samaksāja 15,302 milj. EUR. Tas ļauj izdarīt secinājumu, ka *SEPI* ir samaksājusi par šiem uzņēmumiem vairāk par to tirgus vērtību. Katra summa, kas pārsniedz tirgus vērtību, jāuzskata par valsts atbalstu pārdevējam – *AESA*.

(84) Savā 2002. gada jūlija rīkojumā sniegt informāciju Komisija pieprasīja visu dokumentu kopijas, kas satur informāciju uzņēmumu novērtēšanai īpašuma nodošanas brīdī. Spānija nesniedza informāciju par šo darījumu, tāpēc Komisija var aprēķināt tirgus vērtību, tikai, pamatojoties uz Komisijas rīcībā esošo informāciju.

(85) Tirgus vērtība šajā gadījumā atbilstot bilances vērtībai, atskaitot finanšu riskus. Sakarā ar nepietiekamo informāciju Komisija nav iespējams noteikt finanšu risku precīzu vērtību. Lai izslēgtu šo risku pārāk augstu novērtēšanu, Komisija izvēlas uzmanīguma principu un pielīdzina finanšu riskus nullei. Patreizējos apstākļos uzmanīga tuvināšana tirgus vērtībai tajā apstāklī, ka tiek pielietotas vērtības, kas pēc iespējas tuvākas bilances vērtībai.

(86) Visprecīzākā pieejamā bilances vērtība darījuma brīdī, t.i., 1999. gada 28. decembrī ir bilances vērtība uz 1999. gada 31. decembrī, kurā bilancē norādītie zaudējumi ir 40,6 milj. EUR apmērā. Ja šo summu pieņem par bāzi, tad trīs uzņēmumu tirgus vērtība nevar būt lielāka par šo summu.

(87) Šī iemesla dēļ, pamatojoties uz Komisijas rīcībā esošo informāciju, var izdarīt secinājumu, ka *AESA* pārdeva *SEPI* par cenu 15,302 milj. EUR trīs uzņēmumus, kuru vērtība labākajā gadījumā bija mīnus 40,646 milj. EUR, kas nodrošināja *AESA* vismaz 55,948 milj. EUR peļņu.

(88) Līdz ar to nevar uzskatīt, ka 15,302 milj. EUR, ko *SEPI* samaksāja par trim uzņēmumiem *Cádiz, Juliana* un *Manises* atbilst tirgus tāda investora darbībai, kura rīcība atbilst tirgus ekonomikas pamatprincipiem. *AESA* iegūtā peļņa 55,948 milj. EUR apmērā tāpēc jāuzskata par valsts atbalstu. Pēc pārdošanas *AESA* piederēja vēl trīs civilās kuģu būvētavas. Šis valsts atbalsts bija prettiesisks, jo Komisija to nebija ratificējusi un tas nav saderīgs ar kopējo tirgu, jo tam nevar dot atļauju ne kā atbalstam uzņēmumu pārstrukturēšanas veikšanai, ne kā cita veida atbalstam.

(89) Pamatojoties uz *AESA* 1998. un 1999. gada bilancēm un *AESA* īpašumā esošajiem uzņēmumiem, var apstiprināt, ka uzņēmumu tālāka darbība bija atkarīga no finansiāla atbalsta no attiecīgo sabiedrības dalībnieku puses, t.i., *SEPI* – *AESA* labā, un no *AESA* – kuģu būvētavu labā. Komisija, pamatojoties uz augšminēto, izdara secinājumu, ka šā darījuma gaitā *SEPI* sniegtā atbalsts *AESA* tika nodota trim uzņēmumiem, kas piederēja *AESA* (*Sestao, Sevilla* un *Puerto Real*). Komisija lēmumā [1] par prettiesisku valsts atbalstu, ko *SEPI* 1998. gadā samaksāja *AESA*, un šo lēmumu arī vēlāk apstiprināja Tiesa [2], konstatēja, ka valsts atbalsts *AESA* bija valsts atbalsts tās darbībai kuģubūves jomā.

b) *SEPI* aizdevumi trim kuģu būvētavām 1999. gada decembrī

(90) Pārbaudes procedūras otrajā posmā Komisija konstatēja, ka *SEPI* 1999. gadā trim uzņēmumiem *Juliana, Cádiz* un *Manises* ir piešķīrusi aizdevumus 194,4 milj. EUR apmērā. Komisija nojauta, ka šajā gadījumā varētu būt runa par valsts atbalstu šiem uzņēmumiem.

(91) Situācija bija šāda: trīs kuģu būvētavām (*Juliana, Cádiz* un *Manises*) uzņēmumam *AESA* bija uzkrājušies parādi 192,1 milj. EUR apmērā. Pārņemot savā īpašumā šos trīs uzņēmumus, *SEPI* nodeva to rīcībā avansu 192,1 milj. EUR apmērā (*Cádiz* 120,2 milj. EUR; *Juliana* 47,2 milj. EUR; *Manises* 24,1 milj. EUR), kas tika izlietots aizdevuma atmaksai *AESA*. Šiem aizdevumiem tika noteikta Spānijas bāzes procentu likme *MIBOR* plus 8 procentu punkti. *SEPI* pārņēma *AESA* prasījumus 192,1 milj. EUR apmērā. Tas, ka ir starpība starp šiem 192,1 milj. EUR un pārbaudes procedūras otrā posma laikā uzrādītajiem 194,4 milj. EUR (2,1 milj. EUR) izskaidrojams ar to, ka *SEPI* jau agrāk kuģu būvētavu rīcībā bija nodevis mazākus aizdevumus.

(92) Attiecībā uz šo maksājumu atbalsta raksturu, izdarot novērtējumu, jākoncentrējas uz darījumu, ar kuru valsts līdzekļus nodeva tiem, kam tie radīja priekšrocības, t.i., uz aizdevumu 192,1 milj. EUR apmērā, ko *SEPI* piešķīra trim uzņēmumiem *Juliana, Cádiz* un *Manises*. Komisija pieņem, ka, starpība 2,1 milj. EUR apmērā starp šo summu un procedūras otrajā posmā uzrādīto summu 194,4 milj. nav valsts atbalsts, jo nebija iespējams konstatēt, kad un kā šie naudas līdzekļi piešķirti.

(93) Arī Tiesa lietā 40/85 (*Boch*) norādīja, ka ir jāpārbauda, vai privātais investors salīdzinošā situācijā, ņemot vērā prognozes attiecībā uz rentabilitāti un neatkarīgi no visiem sociālajiem un reģionālās politikas apsvērumiem vai arī, izejot no uz attiecīgo sektoru orientētas politikas apsvērumiem būtu piešķīris tādus aizdevumus. Šī iemesla dēļ rodas jautājums, vai privāts investors, ja viņš pat pieņemtu lēmumu visas grupas labā, pie normāliem tirgus ekonomikas nosacījumiem paredzētu no investētā kapitāla gūt pienācīgu peļņu. Tiesa konstatēja, ka piemērota metode tam, lai konstatētu, vai aizdevums ir valsts atbalsts, ir pārbaude, kādā apmērā uzņēmums nepieciešamos naudas līdzekļus būtu saņēmis privātā kapitāla tirgū. Tas tiek nosaukts par privātā investora kritēriju [3].

(94) *Juliana, Cádiz* un *Manises* bilances viennozīmīgi liecina, ka trīs uzņēmumiem bija grūtības. Katrs uzņēmums 1998. gadā uzrādīja bilancē zaudējumus un arī 1999. gadā tiem bija zaudējumi. Revidents kā 1998. gada, tā 1999. gada bilances pārbaudes slēdzienā, paziņoja, ka uzņēmumiem nepieciešams sabiedrības dalībnieku atbalsts, lai uzņēmumi varētu darboties. Bez tam nebija nekādu pazīmju, ka kuģu būvētavu smagais finansiālais stāvoklis uzlabotos.

[1] OV L 37, 12.2.2000., 22. lpp.
[2] Krājums [2002], I.-3243. lpp.
[3] Lieta C-342, *Spain v Commission*, Krājums [1999], I-2459. lpp., īpaši sk. 41. un 42. punktu. Lieta C-256/97 *DMT*, Krājums [1999] ECR I.- 3933. lpp., 22.-24. punkts un ģenerāladvokāta Jakoba [Jacobs] galīgie slēdzieni šajā lietā, 334. līdz 336. punkts.

(95) Šī iemesla dēļ var konstatēt, ka trīs uzņēmumi privātā kapitāla tirgū aizdevumus nebūtu varējuši iegūt. Tāpēc aizdevumi neatbilst privātā investora kritērijam. Šī iemesla dēļ *SEPI* arī nevarēja sagaidīt aizdevumu atmaksu plus procentus. Secinājums – *SEPI* veiktā šo līdzekļu samaksa kuģu būvētavām neatbilst privātā investora pamatprincipam un tāpēc tā uzskatāma par valsts atbalstu šiem trim uzņēmumiem. Valsts atbalsts bija prettiesisks, jo Komisija to nebija ratificējusi, un tas nav saderīgs ar kopējo tirgu, jo to nevar akceptēt ne kā atbalstu uzņēmumu pārstrukturēšanai, ne kā cita veida atbalstu.

(96) Spānijas arguments bija tas, ka aizdevumus 192,1 milj. EUR kopā ar procentiem 2000. gada 12. septembrī *IZAR* atmaksāja *SEPI*, pie kam *IZAR* tajā brīdī jau bija pārņēmis savā īpašumā *Juliana, Cádiz* un *Manises* un likvidējis uzņēmumus. Tāpēc prettiesiskais atbalsts esot atmaksāts. Tomēr Komisija plāno turpmākajā pārbaudes procedūras etapā, izmantot blakuslietā C 38/03 gūto informāciju, kurā notiek izmeklēšana, ciktāl *SEPI* kapitālieguldījumi *IZAR* radīja ekonomiskas priekšrocības civilajai kuģubūvei.

3. *Atbalsts starp AESA un IZAR 2. darījuma ietvaros*

(97) 2000. gada 20. jūlijā *AESA* pārdeva *Bazán* trīs atlikušās kuģu būvētavas *Puerto Real, Sestao* un *Sevilla* [1].

(98) Šajā sakarā nepieciešams pārbaudīt divus jautājumus, kas uzdoti lēmumos par procedūras otru posmu, lai konstatētu, vai tā ir valsts atbalsts. Pirmkārt, vai *IZAR* samaksātā pirkuma cena *AESA* ir vienāda ar tirgus cenu, un otrkārt, vai kapitāls 252,425 milj. EUR apmērā, ko *SEPI* nodeva *AESA* rīcībā, atbilda tāda investora darbībai, kas darbojas atbilstoši tirgus ekonomikas pamatprincipiem.

a) Kapitāla investēšana

(99) *SEPI* 2000. gada 18. jūlijā pieņēma lēmumu – divas dienas pirms tam, kad *AESA* pārdeva savas kuģu būvētavas (*Sestao, Sevilla* un *Puerto Real*) *Bazán* – nodot *AESA* rīcībā kapitālu 252,425 milj. EUR apmērā. Šī summa tika izmaksāta 2000. gada septembrī. Spānija apgalvo, ka tas nav radījis konkurences izkropļojumus kuģu būves jomā, jo kapitāls esot iemaksāts tikai 2000. gada septembrī, kad *AESA* savas kuģu būvētavas jau bija pārdevusi.

(100) 2000. gada bilance apstiprina, ka no *AESA* trīs kuģu būvētavas saņēma kapitālu "injekciju" 309 milj. EUR apmērā, pirms tie tika pārdoti *Bazán/IZAR*. Šo kuģu būvētavu bilances liecina, ka kapitāls tika iemaksāts par parādu atlaišanu. Spānija apstiprināja, ka ir veikusi kuģu būvētavu *AESA* esošo parādu "korekciju", lai tos pārdotu, "lai labāk atspoguļotu kuģu būvētavu vērtību", bet skaitļus neiesniedza.

(101) Pēc parādu atlaišanas *AESA* pārdeva uzņēmumus, katru par 1 *ESP Bazán*. Pārdošanas darījumu rezultātā *AESA* radās bilances zaudējumi 198 milj. EUR apmērā. Kopā ar citiem zaudējumiem no pasākumiem kuģu būves jomā *AESA* kopējie zaudējumi 2000. gadā bija 271 milj. EUR. Bez *SEPI* kapitāla investīcijām *AESA* 2000. gada beigās būtu jāuzrāda negatīvs pašu kapitāls 259 milj. EUR apmērā un saskaņā ar sabiedrības tiesību noteikumiem sabiedrība būtu jālikvidē.

(102) Ņemot vērā augšminētos izteikumus, var izdarīt secinājumu par to, vai privāts investors salīdzināmā situācijā būtu investējis kapitālu un plānojis saņemt no tā atbilstošu peļņu.

(103) Acīmredzams, ka *AESA* nevarēja ar šo kapitālu gūt atbilstošu peļņu, jo līdzekļi tika izlietoti tam, lai segtu ar kuģu būvētavu parādu atlaišanu saistītās izmaksas, un sekojošos zaudējumus sakarā ar kuģu būvētavu pārdošanu *Bazán*. Bez tam *AESA* ir uzņēmumu grupa, kas neveic cita veida darbību, tāpēc tai nav iespējams pašai gūt peļņu. Tālāk, var arī izslēgt, ka faktiskie priekšrocību ieguvēji no šā pasākuma, kuģu būvētavas, kas bija *Bazán/IZAR* īpašums, sakarā ar pēdējiem rezultātiem un neveiktajiem pārstrukturēšanas pasākumiem varēja iegūt atbilstošu peļņu. Par to liecina arī *IZAR* gada bilances, no kurām izriet, ka sabiedrības civilās kuģu būvētavas 2000., 2001. un 2002. gadā cieta zaudējumus.

(104) Augšminētā dēļ pieļaujams secinājums, ka *SEPI* kapitāla investīcijas *AESA* neatbilda tāda investora darbības principam, kurš darbojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem, un tātad šis ir valsts atbalsts.

(105) Šajā sakarā jāuzsver, ka *AESA* sakarā ar parādu atlaišanu tās kuģu būvētavām 309 milj. EUR apmērā par šādu pašu summu uzlaboja šo uzņēmumu finansiālo stāvokli. Bez tam jānorāda, ka – tā kā parādu atlaišana, ko veica *AESA*, nebija saistīta ar maksājumiem skaidrā naudā – *SEPI* 2000. gada 18. jūlija lēmums par kapitāla injekciju *AESA* 252,425 milj. EUR apmērā, deva *AESA* iespēju, nekavējoties atlaist parādus, nepiesakot bankrotu, lai gan summa tika izmaksāta tikai 2000. gada septembrī.

[1] AESA bija arī vairāku mazāku uzņēmumu īpašnieks, pamatkapitāla kopsumma bija tikai 161 milj. ESP (1 milj. EUR), salīdzinot ar 9,5 miljr. ESP (57,1 milj. EUR) trijās kuģu būvētavās (Puerto Real: 4 mljrd. ESP, Sestao: 4 miljardi. ESP, Sevilla: 1,5 miljardi. ESP).

(106) No valsts atbalsta aspekta, atbalsts tika sniegts ar *SEPI* 2000. gada 18. jūlija lēmumu par kapitāla investēšanu, jo šis lēmums bija priekšnoteikums *AESA* lēmumam par parādu atlaišanu kuģu būvētavām. Šās atbalsta rezultātā faktiskie priekšrocību guvēji bija kuģu būvētavas, jo pasākuma ietekmes rezultāts bija kuģu būvētavu parādu *AESA* atlaišana.

(107) *AESA* izdarītā parādu atlaišana uzlaboja attiecīgo kuģu būvētavu finansiālo stāvokli par 309 milj. EUR. Komisija tomēr vērtē tikai *SEPI* veiktās kapitāla investīcijas, kuru summa šajā darījumā ir 252,425 milj. EUR. Šī valsts atbalsts bija prettiesiska, jo tā netika Komisijā notificēta un nav saderīga ar kopējo tirgu, tāpēc, ka tai nevar dot atļauju ne kā uzņēmumu pārstrukturēšanai paredzētai atbalstam, ne arī kā cita veida atbalstam.

(108) Lai gan iespējams izdarīt secinājumu, ka šajā gadījumā nav ievērots tāda investora rīcības pamatprincips, kas darbojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem, Spānija atsaucas uz tiesībām investēt kapitālu, lai nodrošinātu sakārtotu darbības izbeigšanu, kā tas norādīts *Lanerossi* [1] spriedumā. Komisija uzskata, ka Spānijas arguments ir nepieļaujams šādu iemeslu dēļ.

(109) Pirmkārt, *Lanerossi* spriedums šajā gadījumā nav atbilstošs, jo trīs kuģu būvētavas, kas sakarā ar parādu atlaišanu no kapitāla investīcijām guva labumu, vēl joprojām darbojas un to darbības izbeigšana tajā brīdī, kad tika sniegts atbalsts, nekādā gadījumā netika plānota.

(110) Pat tad, ja Spānijas argumentu aplūko no tāda aspekta, ka *AESA* tika slēgts, tā vietā, lai slēgtu trīs atlikušās kuģu būvētavas, jākonstatē, ka *AESA* darbības izbeigšanas procedūra tika uzsākta 2002. gada vidū. Bez tam Tiesa *Lanerossi* spriedumā norāda, ka kapitāla injekcija, kura ilgtermiņā neradīja cerības uz rentabilitāti, jānovērtē kā atbalsts. Tas attiecas arī uz šo gadījumu, jo nav sagaidāms, ka *SEPI* kādreiz gūs peļņu no kapitāla, ko tas ar *AESA* starpniecību nodeva civilā kuģubūves uzņēmuma rīcībā. Bez tam jānorāda, ka *AESA* slēgšanas izmaksas saskaņā ar Spānijas iesniegtajiem datiem ir sociālās izmaksas, kas saistītas ar civilo kuģu būvētavu pārstrukturēšanu laikā no 1994. gada līdz 1998. gadam. Jebkura cita atbalsts šo izmaksu segšanai būtu Komisijas 1997. gada lēmuma pārkāpums, ar kuru tika dota atļauja atbalstam pārstrukturēšanas mērķim.

[1] Sk. 21. un 22. punktu: "Tiek uzskatīts par pieļaujamu, ka mātes sabiedrība ierobežotā laika periodā pārņem meitas sabiedrības parādus, lai dotu tai iespēju beigt savu darbību pie iespējami izdevīgiem nosacījumiem. Tādus lēmumus var pamatot ne tikai ar netiešas peļņas ieguves iespējamību, bet arī ar citiem apsvērumiem, piemēram, ar rūpēm par koncerna imidžu vai par tā darbības jaunu orientāciju. Tomēr, ja sakarā ar publiska investora kapitāla investīcijām ilgtermiņā nav prognozējamas nekādas izredzes uz rentabilitāti, tad šīs investīcijas EK Līguma 92. panta izpratnē uzskatāmas par atbalstu; tās nav saderīgas ar kopējo tirgu, ja tās atbilst šā noteikumu kritērijiem."

b) P i r k u m a c e n a

(111) Jautājums par to, vai pirkuma cena bija valsts atbalsts *IZAR*, tika uzdots procedūras pirmā paplašināšanas posma laikā 2001. gada 28. novembrī. Iemesls, kāpēc valsts atbalstu varēja sniegt šādā veidā, ir tas, ka *AESA* pēc kuģu būvētavu pārdošanas *Bazán* bija tikai veidojums ar tukšu vidu, kas faktiski vairs neveica nekādu uzņēmējdarbību. Šī iemesla dēļ Spānijas varasiestādēm šķita vilinoši nodrošināt, lai pēc iespējas vairāk *AESA* īpašuma vērtību tiktu nodotas šā uzņēmuma kuģu būvētavām un līdz ar to uzņēmumam *Bazán*, kuram bija jāpārņem civilās kuģu būvētavas. Bez tam iespējams, ka šo trīs uzņēmumu tirgus vērtība bija precīzi tāda pati, proti, 1 *ESP*, acīm redzams, ka ļoti zema.

(112) Pārbaudes procedūras laikā Spānija sniedza informāciju par uzņēmumu bilances vērtībām, kas bija 91,1 milj. EUR (*Sestao*), 37,8 milj. EUR (*Sevilla*) un 68,8 milj. EUR (*Puerto Real*) un kopā 197,7 milj. EUR. Spānijas norādītā trīs kuģu būvētavu tirgus vērtība ir: […] EUR, […] EUR un […] EUR, kopā […] EUR.

(113) Kā jau norādīts, cena 1 *ESP* apmērā par vienu kuģu būvētavu viennozīmīgi neatbilst tirgus cenai un līdz ar to teorētiski bija *Bazán*/*IZAR* neto peļņa […] EUR apmērā, ja Spānijas norādītais tirgus vērtības novērtējums ir atbilstošs.

(114) Sakarā ar to, ka tomēr nebija iespējams konstatēt, vai šīs *Bazán*/*IZAR* peļņas izcelsme tieši saistīta ar valsts līdzekļiem, Komisija uzskata, ka cenu 1 *ESP* par katru kuģu būvētavu nevar izmantot kā faktu, lai konstatētu, vai bija valsts atbalsts pircējam *Bazán*/*IZAR*.

4. *Atbalsts 3. darījuma ietvaros starp SEPI un Bazán*

(115) Četrus uzņēmumus (*Astano, Cádiz, Juliana un Manises*) 2000. gada 20. jūlijā katru par 1 *ESP SEPI* pārdeva Bazán. Pārbaudes procedūras pirmā paplašināšanas posma laikā Komisija pauda šaubas par to, vai šī cena atbilda tirgus cenai un vai tā varēja būt valsts atbalsts *Bazán*/*IZAR*. Procedūras otrā posma laikā Komisija konstatēja, ka uzņēmumu kopējā bilances vērtība bija mīnus 68,2 milj. EUR. Sakarā ar to, ka Komisija nevarēja konstatēt, vai šī summa ir atspoguļota *Bazán*/*IZAR* gada bilancē kā zaudējumi, Komisijai šķita, ka *SEPI* ir investējusi šo summu četros uzņēmumos, lai tos nodotu Bazán īpašumā.

(116) Attiecībā uz bilances vērtībām Spānija paziņoja Komisijai, ka īpašumā nodoto uzņēmuma bilances vērtība darījumu brīdī bija mīnus 68,2 milj. EUR. Tomēr liekas, ka šī summa, pretēji pieņēmumam procedūras otrajā posmā, tiešām ir 2000. gada bilancē norādīta kā *Bazán/IZAR* zaudējumi ([1]).

(117) Attiecībā uz cenu Spānija iesniedza ticamu informāciju, kas liecina, ka tirgus vērtība katram no četriem uzņēmumiem bija negatīva. Tas pieļauj izdarīt secinājumu, ka cena nebija pārāk zema un tā nav uzskatāma par valsts atbalstu *Bazán/IZAR*.

1997. gadā piešķirtā un izsniegtā atbalsta uzņēmumu pārstrukturēšanai atprasīšana

(118) Sakarā ar to, ka apstiprinājās bažas par turpmāku prettiesisku atbalstu valstij piederošajām kuģu būvētavām, Komisijai atbilstoši pārbaudes procedūras otrā posma argumentiem jānovērtē, vai daļa no 1997. gadā pārstrukturēšanas mērķiem piešķirtā atbalsta ir novērtējama kā nesaderīga ar kopējo tirgu un līdz ar jāpieprasa to atmaksāt.

(119) Sakarā ar to Komisijas atzinums ir šāds – ņemot vērā Spānijas un *IZAR* argumentus šajā procedūrā, nav iemesla uzskatīt, ka daļa no 1997. gadā atļautās atbalsta pārstrukturēšanas mērķim ir nesaderīga ar kopējo tirgu. Šo apgalvojumu var pamatot ar norādi, ka saskaņā ar lēmumu par atbalsta atļauju ([2]) Komisijas tiesības pieprasīt atpakaļ 1997. gadā akceptēto atbalstu tika dzēstas ar pēdējo, 1999. gada 13. oktobra pārbaudes ziņojumu ([3]). 1997. gadā piešķirtais atbalsts ar pārbaudes termiņa izbeigšanos ir kļuvis par pastāvīgu atbalstu.

Atbalsta atprasīšana pēc īpašnieku maiņas

(120) Kuģu būvētavas, kas ir labuma guvēji augšminētā prettiesiskā atbalsta rezultātā, tagad pieder *IZAR*, tāpēc *IZAR* būtu jāatmaksā prettiesiskais atbalsts. Kuģu būvētavu īpašnieka maiņa *AESA – SEPI – IZAR* nenozīmē, ka atbalstu var atprasīt no attiecīgo uzņēmumu iepriekšējā īpašnieka. Iemesls tam ir tas apstāklis, ka uzņēmumi netika nodoti citas sabiedrības īpašumā pie tirgus nosacījumiem un atklāta caurspīdīga konkursa laikā, bet uzņēmumu pārkārtošanas rezultātā vienas grupas – *SEPI* – ietvaros, par simbolisku cenu. Tiesa nesen divos spriedumos ([4]) nolēma, ka pie priekšnoteikuma, ja uzņēmumi nopirkti pie nediskriminējošiem konkurences noteikumiem un par tirgus cenām (t.i., par maksimālo cenu, kuru arī privāts investors būtu gatavs maksāt pie normāliem tirgus nosacījumiem tajā situācijā, kurā šie uzņēmumi atradās), īpaši, pēc valsts atbalsta saņemšanas, atbalsta elementus tika novērtēts par tirgus cenu un iekļauts pirkuma cenā. Tikai šādos apstākļos var uzskatīt, ka atbalsta saņēmēji nav guvuši priekšroku, salīdzinot ar citiem tirgus dalībniekiem. No šīs lietas apraksta skaidri redzams, ka šis priekšnoteikums nav izpildīts. Bez tam Tiesa saistītajās lietās C-328/99 un C-399/00, Itālijas Republika un *SIM 2 Multimedia SpA* pret Komisiju ([5]), (2003.) I-4035, 83. daļa, uzsvēra, ka tam apstāklim nav seku uz atprasīšanas pienākumu, ja daļu īpašnieks pārdod trešajai personai kādas sabiedrības daļas, kura guvusi labumu sakarā ar prettiesisku atbalstu. Konkrētajā gadījumā *Bazán/IZAR*, kas pieder valsts *SEPI* grupai, iegādājās daļas tādos uzņēmumos, kas tāpat ir *SEPI* grupas daļa un likvidēja tos kā patstāvīgus tiesību subjektus. Kā kuģu būvētavu tiesību pārņēmējs, kas agrāk no tiesību aspekta (kā akciju sabiedrības) bija patstāvīgi uzņēmumi, tagad labuma guvējs ir *IZAR*, un šai sabiedrībai jāatmaksā kuģu būvētavām piešķirtais atbalsts.

296. pants

(121) Gadījumā, ja kapitāla investīcijas kuģu būvētavās tiktu novērtētas kā atbalsts *Bazán*, Spānijas arguments ir tas, ka šis atbalsts ir saderīgs ar 296. pantu un tāpēc neietilpst priekšrakstu par valsts atbalstu piemērošanas jomā, jo *Bazán* kuģu būvētavu iegūšanas brīdī bija uzņēmums, kas darbojās militāriem mērķiem.

(122) 296. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteikts, ka "katra dalībvalsts var veikt pasākumus, ko uzskata par vajadzīgiem, lai aizsargātu savas būtiskās drošības intereses, kas saistītas ar ieroču, munīcijas un militārā aprīkojuma ražošanu vai tirdzniecību; šādi pasākumi kopējā tirgū nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt tādu ražojumu konkurenci, kuri nav tieši paredzēti militāriem nolūkiem." Komisija jau lēmumā ([6]) par atbalstu *KSG* pārstrukturēšanai paziņoja: "ja kāds pasākums, kas ir valsts atbalsts 87. panta 1. punkta izpratnē, ietekmē kā militāro, tā civilo ražošanu vai ražošanu abiem lietošanas mērķiem, tad to var pilnībā attaisnot saskaņā ar 296. pantu. Komisija nepiekrīt Nīderlandes un Spānijas varasiestāžu argumentam, kuras uzskata, ka ņemot vērā militāros aspektus, viss pasākums jāvērtē saskaņā ar 296. pantu, pat tad, ja tas būtiski ietekmētu konkurenci ne-militārās jomās. Tāda interpretācija viennozīmīgi ir pretrunā ar augšminētā panta noteikumiem".

([1]) Šī informācija tiks izmantota turpmākajā, pret IZAR uzsāktajā procedūrā, lai konstatētu, vai daļa kapitāla investīciju IZAR 2000. gadā tika izmantota civiliem mērķiem

([2]) OV C 354, 21.11.1997., 2. lpp., sk. īpaši priekšpēdējo rindkopu 7. lpp.

([3]) KOM (1999) 480 galīgais.

([4]) Lieta C-390/98, H.J.Banks, Krājums [2001], I-6117. lpp., 77. punkts, un C-277/00, Vācija pret Komisiju, Krājums [2004], vēl nav publicēts, 80. punkts.

([5]) Krājums [2003], I-4035. lpp.

([6]) OV L 14, 21.1.2003., 56. lpp.

(123) Lēmuma turpinājumā teikts, ka, ja: "rezultātā pasākumi viennozīmīgi negatīvi ietekmēja konkurences nosacījumus attiecībā uz civilajiem izstrādājumiem. Šī iemesla dēļ Komisijai atbilstoši tās parastajai praksei pasākumi jāvērtē saskaņā ar direktīvām attiecībā uz valsts atbalstu, ja šis atbalsts rada konkurences traucējumus vai draud tos radīt to izstrādājumu tirgū, attiecībā uz kuriem nav piemērojams 296. pants".

(124) Komisija norāda, ka *Bazán*, kura nosaukums tagad ir *IZAR*, patlaban darbojas militārās un civilās kuģubūves jomā. *Bazán* nopirkto kuģu būvētavu rīcībā nodotā atbalsts bija tieši un tikai paredzēta civilo kuģu būvei. Ņemot vērā šās pārbaudes procedūras rezultātus un lēmumu par *KSG*, Komisija bez tam konstatē, ka civilo kuģu būve ir EK Līguma 87. panta darbības jomā un, nevar būt izņēmuma priekšmets, atsaucoties uz 296. pantu, tikai tāpēc, ka uzņēmums Bazán, kas nopirka kuģu būvētavas, pirkuma brīdī nodarbojās tikai ar militārās produkcijas ražošanu.

(125) Lēmumā par pārbaudes procedūras uzsākšanu blakuslietā C 38/03 (*ex* NN 10/03), 44. daļa, un turpmākie, norādīti vairāki kritēriji, kuriem jāatbilst, lai varētu piemērot EK Līguma 296. pantu. Lai gan Spānijas varasiestādēm šīs prasības ir zināmas, tās neiesniedza Komisijai pierādījumu par to, ka augšminētie pasākumi bija paredzēti militārās ražošanas veicināšanai.

(126) Ar nopietniem argumentiem nevar atspēkot, ka civilajām kuģu būvētavām bija nepieciešamas milzīgas kapitāla investīcijas, lai nodrošinātu turpmāku pastāvēšanu. Tas fakts, ka tās tika pārdotas kuģubūves uzņēmumam, neko nemaina kuģu būvētavu raksturā, un tas apstāklis, ka tās pieder tādam uzņēmuma, kas arī nodarbojas ar kuģubūvi, nenorāda uz šo uzņēmumu militāro raksturu. Bez tam informācija sniegšana par šīm kuģu būvētavām nevar būt pretrunā ar svarīgām Spānijas interesēm. Šajā gadījumā Spānija vienkārši nevarēja ticami paskaidrot, kur varētu slēpties būtiski draudi tā interesēm un nesniedza arī šai lietai saturīgu informāciju.

VI. **SECINĀJUMS**

Komisija konstatē, ka Spānija, neievērojot EK Līguma 87. panta 3. punktu, ir piešķīrusi atbalstu 500,473 milj. EUR, kas tika veikts šādi:

1) *SEPI* pērk no *AESA* trīs uzņēmumus *Cádiz, Juliana* un *Manises* 1999. gada 28. decembrī par 55,948 milj. EUR virs tirgus cenas, kā rezultātā labumu gūst trīs atlikušās *AESA* kuģu būvētavas – *Sestao, Sevilla* un *Puerto Real*.

2) *SEPI* aizdevums 192,1 milj. EUR 1999. gada 28. decembrī trim grūtībās nokļuvušiem uzņēmumiem: *Cádiz, Juliana un Manises*.

3) *SEPI* kapitāla investīcijas *AESA* 252,425 milj. EUR 2000. gada septembrī, kuri rezultātā labuma guvēji ir trīs uzņēmumi *Sestao, Sevilla un Puerto Real*.

Atbalsts nav saskaņā ar kopējo tirgu, jo to nevar atļaut ne kā atbalstu pārstrukturēšanas mērķiem, ne kā cita veida atbalstu.

Šī iemesla dēļ atbalsts pilnā apmērā jāatmaksā patreizējam kuģu būvētavu īpašniekam, *IZAR*, kas pārņēma uzņēmumus savā īpašumā no *AESA–SEPI*.

Punktā norādīto aizdevumu, kura summa bija 192,1 milj. EUR, ieskaitot procentus, 2000. gada septembrī *IZAR* atmaksāja *SEPI*. Šī iemesla dēļ šo prettiesiskā un nesaderīgā atbalsta summu var uzskatīt par atmaksātu,

IR PIEŅĒMUSI ŠĀDU LĒMUMU.

1. pants

Valsts atbalsts 500,473 milj. EUR apmērā, ko Spānija piešķīra valstij piederošajām kuģu būvētavām, kas tagad ir *IZAR* īpašumā, nav saderīgs ar kopējo tirgu.

2. pants

1. Spānijai jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai no atbalsta saņēmējiem atprasītu 1. pantā norādīto, prettiesiski piešķirto atbalstu, izņemot jau atmaksāto summu 192,1 milj. EUR.

2. Atbalsta atmaksas prasīšana notiek nekavējoties un atbilstoši valsts procedūrām, ciktāl tās dod iespēju veikt nekavējošu, reālu lēmuma izpildi. Atmaksai pieprasāmais atbalsts ietver procentus, kas jāaprēķina, sākot no atbalsta pirmās piešķiršanas labuma ieguvējiem līdz atbalsta atmaksas dienai. Procenti jāaprēķina, pamatojoties uz bāzes likmi, ko piemēro attiecībā uz reģionālā atbalsta dotāciju ekvivalentu.

3. 2. punktā norādītā procentu likme tiek aprēķināta par visu šajā punktā norādīto laiku kā procenti par procentiem.

3. pants

Spānija paziņo Komisijai divu mēnešu laikā no šī lēmuma paziņošanas datuma par tiem pasākumiem, kas paredzēti un jau veikti, lai izpildītu šo lēmumu. Šim nolūkam jāizmanto lēmuma pielikumā pievienotā veidlapa.

4. pants

Šis lēmums adresēts Spānijas Karalistei.

Briselē, 2004. gada 12. maijā

Komisijas vārdā —
Komisijas loceklis
Mario MONTI

PIELIKUMS

Dati par Komisijas Lēmuma 2005/173/EK izpildi

1. *Summas aprēķins, kuras atmaksa jāpieprasa*

1.1. Detalizēti dati par prettiesiski piešķirtā atbalsta summām:

Datums (1)	Atbalsta summa (2)	Valūta

(1) Datums, kad saņēmēja rīcībā tika nodotas atbalsta summas
(2) Atbalsta summa, ko saņēma labuma guvējs (kā bruto dotāciju ekvivalents)

Piezīmes:

1.2. Detalizēts procentu, kas piemērojami attiecībā uz atprasāmo atbalstu, aprēķina apraksts

2. *Pasākumi, ko paredzēts veikt, lai pieprasītu atbalsta atmaksu un pasākumi, kas jau veikti*

2.1. Detalizēts paredzēto un jau veikto pasākumu apraksts, lai atbalsts nekavējoties un reāli tiktu atmaksāts. Eventuāli jānorāda veikto un paredzēto pasākumu tiesiskais pamats.

2.2. Kāds ir atmaksas laika grafiks? Kad atbalsts pilnībā būs atmaksāts?

3. *Jau veiktā atmaksa*

3.1. Detalizēti dati par atbalsta saņēmēja atmaksātajām atbalsta summām:

Datums (1)	Atmaksātās atbalsta summas	Valūta

(1) Atbalsta atmaksa datums.

3.2. Dokumentāli pierādījumi par tabulas 3.1. punktā norādīto atbalsta summu atmaksu.